

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

ZNANSTVENI SVET

Akad. prof. dr. Marjan Kordaš, akad. prof. dr. Zdravko Mlinar, dr. Sanja Cukut Krilič (predsednica), izr. prof. dr. Majda Černič Istenič (podpredsednica), doc. dr. Lilijana Šprah.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: doc. dr. Lilijana Šprah.

Višje znanstvene sodelavke: izr. prof. dr. Majda Černič Istenič, izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, doc. dr. Lilijana Šprah.

Znanstveni sodelavki: dr. Sanja Cukut Krilič, dr. Jana Šimenc.

Asistentki: Urška Smrke (do 29. 2.), Saša Zorjan (do 29. 2.).

Višja strokovna sodelavka: mag. Anja Serec Hodžar.

RAZISKOVALNI PROJEKTI

Psihološke in reproduktivne motnje pri moških, izpostavljenih prenatalnemu stresu

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: doc. dr. Branko Zorn (Univerzitetni klinični center Ljubljana).

Sodelavki z inštituta: L. Šprah, U. Smrke.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2014–30. 6. 2017.

V letu 2017 se je projekt uspešno zaključil. Izsledki analiz povezanosti med izpostavljenostjo prenatalnemu stresu in ranljivostjo za razvoj izbranih motenj razpoloženja (depresija, bipolarna motnja in anksioznost) ter agresivnimi vedenjskimi vzorci pri skupini oseb, katerih matere so bile v času osamosvojitvene vojne v Sloveniji v prvem, drugem in tretjem tromesečju nosečnosti, so bili predstavljeni na domačih in tujih konferencah.

Zdravje v žepu in na spletu: kritična preizpraševanja sodobnih naprednih orodij in tehnoloških intervencij na področju zdravstva

Vrsta projekta: temeljni podoktorski raziskovalni projekt.

Vodja: J. Šimenc.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2016–31. 5. 2018.

Namen projekta je analizirati družbeno dinamiko, ki se razvija pod konceptualnim plaščem digitalizacije in informatizacije zdravstva. Opravljena je bila terenska raziskava med zdravstvenim osebjem, uporabniki zagonskimi podjetji. Raziskovalka je objavila znanstveni članek o sinhronizaciji digitalnosti v medicinsko prakso. Na več domačih in tujih konferencah je predstavljala izsledke raziskave.

CEPHOS-LINK – Comparative Effectiveness research on Psychiatric HOspitalisation by record LINKage of large administrative data sets [Primerjalna raziskava učinkovitosti psihiatričnih bolnišničnih sprejemov s pomočjo metode povezovanja podatkov med velikimi administrativnimi podatkovnimi zbirkami]

Vrsta projekta: 7. okvirni program.

Vodilni partner: Institute for Health and Welfare, Finska.

Sodelujoče ustanove: IMEHPS.research Improving Mental Health Pathways, Avstrija; The National School of Public Health, Management and Professional Development, Romunija; SINTEF, Norveška; Università di Verona, Italija; dwh GmbH/dwh Simulation Services, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: L. Šprah.

Sodelavki z inštituta: U. Smrke, S. Zorjan.

Zunanja sodelavka: Mojca Zvezdana Dernovšek (Inštitut Karakter).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2014–31. 3. 2017.

Projekt se je v mesecu marcu zaključil in projektna skupina je v okviru zaključne konference ter poročila predstavila ključne izsledke projekta. Po izteku projekta so se začeli pripravljati konferenčni prispevki in članki, povezani s problematiko psihiatričnih rehospitalizacij z vidika različnih dejavnikov, povezanih z okoliščinami pred, po in med bolnišničnimi sprejemi tako na ravni pacienta kakor bolnišnic pa tudi zdravstvenih sistemov.

GARCIA – Gendering the Academy and Research: combating Career Instability and Asymmetries [Enakost spolov v akademski in raziskovalni sferi: boj proti karierni nestabilnosti in asimetriji]

Vrsta projekta: 7. okvirni program.

Vodilni partner: Università degli Studi di Trento, Italija.

Sodelujoče ustanove: Université catholique de Louvain, Belgija; Radboud Universiteit Nijmegen, Nizozemska; Háskóli Íslands, Islandija; Université de Lausanne, Švica; Joanneum Research Forschungsgesellschaft, Gradec, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: A. Hofman (Inštitut za kulturne in spominske študije).

Sodelavke z inštituta: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič, S. Cukut Krilić.

Obdobje trajanja: 1. 2. 2014–31. 1. 2017.

V letu 2017 so sodelavke z DMI sooblikovale soavtorsko poglavje z naslovom *Work-Life Balance Among Early-Career Researchers in Six European Countries* za znanstveno monografijo *The Precarisation of Research Careers: a Comparative Gender Analysis*, ki bo izšla pri založbi Routledge v letu 2018.

DRIM: Danube Region Information Platform for Economic Integration of Migrants [Informacijska platforma Podonavske regije za ekonomsko integracijo migrantov]

Vrsta projekta: mednarodni projekt, Interreg V-B, Podonavje.

Vodja: M. Bofulin (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije).

Sodelujoče ustanove: Caritas Akademie der Diözese Graz-Seckau, Avstrija; Ústav etnológie, Slovenská akadémia vied, Slovaška; SPF Group Ltd., Češka; GS gain and sustain OG, Avstrija; Zavod RS za zaposlovanje, Slovenija; Center za mirovne studije, Hrvaška; Landeshauptstadt München, Nemčija; Referat für Arbeit und Wirtschaft, Kommunale Beschäftigungspolitik und Qualifizierung, Nemčija; Közép-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség Nonprofit Kft., Madžarska; Komitet pravnika za ljudska prava, Srbija.

Sodelavka z inštituta: S. Cukut Krilić.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2017–30. 6. 2019.

V letu 2017 sta bila pripravljena pregled dobrih praks s področja dostopa do informacij za migrante in nacionalno poročilo o integracijskih politikah in migracijskih statistikah. Pregledane so bile informacije za nacionalne Kompase Podonavja, informacijsko platformo o različnih vidikih vsakdanjega življenja v državah Podonavske regije.

Z večjo pismenostjo o duševnem zdravju do obvladovanja motenj razpoloženja

Vrsta projekta: sofinanciranje programov varovanja in krepitev zdravja, Ministrstvo za zdravje.

Vodja projekta: L. Šprah.

Sodelavke z inštituta: D. Knežević Hočevar, S. Cukut Krilić, M. Črnič Istenič, A. Serec Hodžar, A. Tomažič.

Sodelujoča ustanova: Inštitut Karakter.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2017–4. 11. 2019.

Program se uresničuje s pomočjo spletne multidisciplinarne izobraževalne platforme, ki bo zagotovila več orodij, namenjenih dvigu pismenosti o duševnem zdravju in obvladovanju motenj, ki so v razvitem svetu najpogostejše, tj. motenj razpoloženja (depresija, anksiozne motnje in s stresom povezane motnje). Projektna skupina je v letu 2017 pripravila izhodišča za spletno platformo in začela z izdelavo izobraževalnih gradiv ter protokola preverjanja pismenosti.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

- **M. Črnič Istenič** je recenzentka agencije za raziskave (Research Executive Agency – REA) pri EU v okviru Obzorja 2020: Innovative Training Networks (ITN) 2017; Horizon 2020, RUR-15-2017, The benefits of working with others – fostering social capital in the farming sector; Marie Skłodowska-Curie actions Individual Fellowships 2017 ECO-SOC PANEL.
- **J. Šimenc** je bila gostujoča urednica (z Uršulo Lipovec Čebren) tematske številke (*Meandri medicinske antropologije*) znanstvene revije *Glasnik Slovenskega etnološkega društva*.
- **L. Šprah** je bila recenzentka treh strokovnih monografij in avtorica njihovih spremnih besedil: Mojca Zvezdana Dernovšek, Rok Tavčar, Igor Hrast, Katjuša Nadižar Habjanič, Julija Peklar, *Kam in kako po pomoč v duševni stiski*, Ljubljana: Izobraževalno raziskovalni inštitut, 2017; Urška Benčič, Uroš Bertonec, Ivana Budimir-Ferjan, Mojca Zvezdana Dernovšek, Andrej Mihelčič, Lidija Pavlovič, Leonida Zalokar, *Prepoznavanje in preprečevanje nasilnih vedenj in njihovih posledic v Vzgojnem zavodu Planina*, Planina: Vzgojni zavod, 2017; Adil Huselja, *Stres v uniformi*, 1. izd., Ljubljana: Chiara, 2017.

PREDAVANJA IN REFERATI (izbor)

Sanja Cukut Krilić

- *Insecurities and vulnerabilities of migrant and posted workers: the need for information provision*. Predavanje na konferenci *European Union, Brexit - the Future of Workers' Rights*, London, Velika Britanija, 11. 11. (soavtorica M. Vah Jevšnik).

Majda Črnič Istenič

- *The challenges of setting up operational groups in agriculture - the case of Slovenia*. Referat na konferenci *Uneven processes of rural change: on diversity, knowledge and justice*, European Society for Rural Sociology, Krakov, Poljska, 25. 7.
- *Sobivanje generacij na podeželju in vloga mladih*. Vodja in poročevalka ene od delavnic na *4. slovenskem podeželskem parlamentu*, Novo mesto, 22. 9.
- *Mnenje in izkušnje slovenskih kmetov pred in po vstopu Slovenije v EU*. Vabljen predavanje: *Sociološki klub*, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad, Srbija, 28. 11.

Duška Knežević Hočevar

- "How to farm in a sustainable way under unsustainable agricultural policy?": critical reflections of Slovenian farmers. Referat na znanstveni konferenci *Postsocialist/Postcolonial Rural Lifeworlds vs Degrowth, Defuturing, Decoloniality, Telciu Summer Conferences 6th Edition / Conferințele de Vara de la Telciu ediția a VI-a*, Telciu - Bistrița, Romunija, 12. 8.

Jana Šimenc

- *Nove tehnologije in digitalno v resničnih ambulantah: opažanja in kritična razmišljanja zdravniške stroke*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *The Internet is changing the behavior and role in health care / Internet spreminja vedenje in vloge v zdravstvu*, Ljubljana, 27. 1.
- *Dubbing national eHealth project: the case of Slovenia*. Referat na mednarodni konferenci *On health and person-centered care in the digital society*, Halden, Norveška, 28. 4.
- *Neenakosti v kontekstih digitalnega zdravja*. Referat na znanstvenem simpoziju *Enakost, pravičnost, enakopravnost* ob svetovnem dnevu bioetike, Ljubljana, 19. 10.

Lilijana Šprah

- *Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti: smernice in izobraževanja za zdravstvene delavce (POND_SiZdrav)*. Predavanje na konferenci »Norveško-slovensko sodelovanje: enakost spolov se je obrestovala!«, Brdo pri Kranju, 17. 2.
- *Recognizing and treating victims of domestic violence in health care settings: guidelines and training for healthcare professionals*. Predavanje na *EEA Grants: Public Health Initiatives Programme 2009-2014 - Sustainability and Future Challenges in Mental Health*, Lizbona, Portugalska, 30. 3.
- *Are offspring of mothers exposed to the ten-day war more vulnerable for mood disorders?* Referat na mednarodni konferenci *SINAPSA Neuroscience Conference*, 17, Ljubljana, 30. 9.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Majda Černič Istenič

- Università di Trento, Trento, Italija, 23. 1.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev *GARCIA*.
- Newcastle University, The Centre for Rural Economy, Newcastle, Velika Britanija, 5. 6.: udeležba na sestanku upravnega odbora centra.
- Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za sociologiju, Novi Sad, Srbija, 1. 10.–31. 12.: študijsko izpopolnjevanje.

Sanja Cukut Krilić

- SPF Group, Praga, Češka republika, 6.–7. 6.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev *DRIM*.
- Institute of Ethnology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovaška, 25.–27. 10.: udeležba na delovnem srečanju in konferenci projektnih partnerjev *DRIM*.

Jana Šimenc

- Østfold University College, Halden, Norveška, 29. 4.: udeležba na letnem srečanju članov transdisciplinarne mednarodne raziskovalne mreže *Navigating Knowledge Landscapes*.

Lilijana Šprah

- Institutet för hälsa och välfärd/National Institute for Health and Welfare (THL), Helsinki, Finska, 22.–24. 3.: udeležba na zaključnem delovnem srečanju in konferenci *Reducing psychiatric rehospitalisation, making the right decisions* projektnih partnerjev *CEPHOS-LINK*.

PEDAGOŠKO DELO

Majda Černič Istenič

- *Ruralna sociologija*. Predavanja za 1. letnik 2. stopnje študijskega programa *Ekonomika naravnih virov*, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociokulturna animacija in lokalni razvoj*. Predavanja za 1. letnik 2. stopnje študijskega programa *Andragogika*, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

Duška Knežević Hočevar

- Modul *MM32 Migracije in mali narodi / Migration and small nations*, Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Nemčija, idr., 2. letnik magistrskega študija, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici, 1. 10.–30. 11.

MENTORSTVO

Majda Černič Istenič

Nina Malačič, magistrsko delo (somentorica), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 13. 2.).

Marko Klemen, magistrsko delo (somentorica), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 12. 4.).

Vesna Gorenc, magistrsko delo (mentorica), Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 14. 6.).

Gregor Volk, magistrsko delo (somentorica), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 20. 9.).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je na spletnih straneh inštituta.

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA

<http://dmi.zrc-sazu.si/>

SUMMARY

Since 2000, the interdisciplinary research group at the Sociomedical Institute ZRC SAZU has focused its research interest to phenomena of well-being and mental health. The Institute combines knowledge and research orientations of sociology, anthropology and medical and health psychology. Broad array of research topics extends from migration and ageing, family farming to mental health, stress at the workplace, long-term care, domestic violence and digital health. In February 2017 two researchers left the Institute due to completion of projects aimed at psychosocial risks at work and factors related to psychiatric readmissions. Within three national projects, the associates studied psychological profiles of persons exposed to prenatal stress (*Psychological and reproductive disturbances in men exposed to prenatal stress*), started with development of a new web tool designed for improving mental health literacy (*With raised mental health literacy to better managing of mood disorders*) and carried out field research among medical staff, users and startup companies (*Health in your pocket and on the internet: critical reexamination of contemporary advanced tools and technological intervention in the healthcare arena*). Within three international projects – under the 7th Framework Programme and the Danube Transnational Programme – the research group finalized the work on gender (in)equalities in academic and research settings (*Gendering the Academy and Research: Combating Career Instability and Asymmetries*), accomplished analysis on factors associated with psychiatric rehospitalization (*Comparative effectiveness research on psychiatric hospitalisation by record linkage of large administrative data sets*) and prepared an overview of good practices in the field of access to information for migrants and a national report on integration policies and migration statistics (*Danube Region Information Platform for Economic Integration of Migrants*).

The institute cooperates with several institutions in Slovenia; among them are the Faculty of Arts, University of Ljubljana, the Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana, The University of Nova Gorica, The Association of Free Trade Unions of Slovenia, Institute Karakter, the Medical Chamber of Slovenia, the University Medical Centre Ljubljana, the Ministry of labour, family and social affairs, the Ministry of Health, the Health Insurance Institute of Slovenia, the National Institute of Public Health, the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, the Institute for Economic Research and Maribor Development Agency.

Some of the associates are university professors and gave lectures and lessons at the University of Ljubljana, the University of Nova Gorica and the Postgraduate School ZRC SAZU.

In 2017, the Institute collaborated with numerous partner institutions within the projects of the 7th Framework Programme and Danube Transnational Programme.

The institute bibliography for 2017 is available at: <http://dmi.zrc-sazu.si/>.